

## POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T.C.  
przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej  
w W., H. Spółce z ograniczoną  
odpowiedzialnością K. i S. Spółce Akcyjnej  
w W.  
o zapłatę i ustalenie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 7 marca 2017 r.,  
zażalenia strony pozwanej S. Spółki Akcyjnej w W.  
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa .../16  
uzupełnionego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z dnia 5 listopada 2015 r., Sąd Okręgowy w Z. oddalił powództwo T.C. w stosunku do strony pozwanej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. oraz strony pozwanej H. sp. z o.o. K..

W uzasadnieniu wskazał, że skoro do wypadku przy pracy - w wyniku którego powód doznał szkody - doprowadził brak osłony sfery niebezpiecznej przy pile przekrawacza z lewej jej strony, a zatem zły stan techniczny tego urządzenia, to odpowiedzialność pozwanego Ubezpieczyciela (umowa ubezpieczenia została zawarte przez pracodawcę powoda H. S.A. K.) jest wyłączona z mocy klauzuli nr 5 ust. 3 pkt 2 ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zgodnie z którą z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone zostały szkody powstałe m.in. w wyniku użycia sprzętu lub urządzenia w złym stanie technicznym lub o niewłaściwych ze względu na wymogi technologiczne parametrach.

Z kolei podstawą oddalenia powództwa w stosunku do H. sp. z o.o. K. była okoliczność, że do nabycia przez ten podmiot przedsiębiorstwa, które zatrudniało powoda doszło w momencie, kiedy stosunek pracy powoda ze zbywcą (H. S.A.) już ustał. Ponadto spółka H. przed nabyciem tego przedsiębiorstwa podejmowała stosowne starania w celu ustalenia rzeczywistego stanu prawnego nabywanego przedsiębiorstwa oraz istniejących niezaspokojonych roszczeń pracowników. Przeprowadzony przez nią audyt oraz zapewnienia zbywcy objęte treścią przedwstępnej umowy sprzedaży, dowodzą dochowania przez nabywcę należytej staranności w celu ustalenia ewentualnych zobowiązań zbywcy związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa i ich wysokości. W związku z tym, Sąd pierwszej instancji uznał, iż nie zostały spełnione przesłanki solidarnej odpowiedzialności nabywcy ze zbywcą w rozumieniu art. 55<sup>4</sup> k.c.

Wyrok ten został zaskarżony przez stronę pozwaną S. S.A. w W. (następcę prawnego G. S.A., który z kolei był następcą prawnym H. S.A.).

Zaskarżonym postanowieniem, Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił apelację strony pozwanej S. S.A. w W. z uzasadnieniem, że zaskarżony apelacją wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia roszczeń powoda w stosunku do tej strony pozwanej, a zatem już z tego względu nie przysługuje jej legitymacja do jego zaskarżenia. Poza

tym, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że strona pozwana nie ma legitymacji do zaskarżenia orzeczenia wydanego przeciwko współuczestnikowi sporu, występującemu po tej samej stronie procesowej, nawet wówczas, gdy orzeczenie to oddziałuje na jego prawa lub obowiązki.

W zażaleniu strona pozwana S. S.A. w W. domaga się uchylenie powyższego orzeczenia.

Zarzuciła naruszenie art. 370 k.p.c. przez błędne przyjęcie, iż apelacja podlega odrzuceniu z uwagi na to, że skarżący nie posiada legitymacji do zaskarżenia orzeczenia wydanego przeciwko współuczestnikowi występującemu po tej samej stronie, nawet wówczas, gdy oddziałuje ono na jego prawa i obowiązki, podczas gdy odrzucenie apelacji w tym przypadku skutkować będzie naruszeniem przepisów art. 78, art. 176 ust. 1 Konstytucji RP i tym samym pozbawieniem strony pozwanej prawa zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, jak również w przypadku dochodzenia przez skarżącego pozwanego roszczeń regresowych w stosunku do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. oraz H. sp. z o.o. K., bowiem ustalenia zawarte w wyroku częściowym wydanym przez Sąd Okręgowy w zakresie braku odpowiedzialności pozwanych będą wiążące dla innego sądu, albowiem kwestia odpowiedzialności tych pozwanych będzie miała charakter prejudycjalny w sprawie z powództwa regresowego S. S.A. w W. przeciwko pozwanym PZU S.A. i spółce H. rozpoznawanej przez ten sąd, co w praktyce będzie oznaczało, iż przedmiotowa kwestia nie będzie mogła być ponownie badana w późniejszym procesie, z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 365 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. wynika, że prawomocność materialna nie występuje w relacjach między współuczestnikami sporu występującymi po tej samej stronie procesowej. W razie więc wytoczenia powództwa przeciwko dłużnikom solidarnym, w procesie regresowym między dłużnikami, strony takiego procesu mogą powoływać wszystkie twierdzenia i zarzuty, w tym także te, które nie zostały podniesione względem wierzyciela w prawomocnie rozstrzygniętym procesie. W myśl art. 366 k.p.c. zapadły w sprawie wyrok nie ma powagi rzeczy osądzonej pomiędzy kilkoma osobami występującymi w procesie po jednej stronie. Wyrok

prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko między tymi samymi stronami, przez co należy rozumieć przeciwstawne strony procesowe, a więc powoda czy powodów z jednej, a pozwanego czy pozwanych z drugiej strony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1965 r., I PZ 26/65, OSNCP 1965, nr 10, poz. 177, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 361/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 189).

W konsekwencji zapadły w tej sprawie wyrok częściowy oddalający powództwo T.C. w stosunku do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. oraz H. sp. z o.o. w K. ma powagę rzeczy osądzonej pomiędzy powodem, a tymi pozwanymi. Nie ma natomiast tego rodzaju przymiotu w stosunkach pomiędzy stroną pozwaną S. S.A. w W., a pozwanymi, wobec których zapadł wyrok częściowy, w wypadku gdyby powództwo T.C. zostało w stosunku do S. S.A. w W. uwzględnione. Wówczas może zainicjować proces regresowy, w którym będzie mógł dowodzić okoliczności mających wpływ na odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela oraz nabywcy przedsiębiorstwa i jej zakres w stosunku do S. S.A. Dlatego wbrew stanowisku skarżącego, nie jest on pozbawiony ochrony prawnej i prawa do sądu.

W powołanej przez Sąd Apelacyjny uchwale z dnia 22 kwietnia 1991 r., III CZP 34/91 (OSNCP 1992, nr 2, poz. 24), Sąd Najwyższy wskazał, że zakres legitymacji procesowej do zaskarżania orzeczeń w postępowaniu cywilnym nie jest jednakowy dla wszystkich podmiotów biorących udział w tym postępowaniu. Pojęcie stron procesowych jako podmiotów legitymowanych do zaskarżania orzeczeń obejmuje także współuczestników sporu, którzy stanowią stronę procesową, a zatem mogą, ale nie muszą, wnieść razem środek zaskarżenia. Obojętne jest przy tym, czy chodzi o współuczestnictwo formalne, czy materialne. Natomiast współuczestnik nie jest nigdy legitymowany do zaskarżenia orzeczenia przeciwko współuczestnikowi występującemu po tej samej stronie procesowej, choćby rozstrzygnięcie wydane przez sąd odnośnie do tego drugiego współuczestnika oddziaływało na rozstrzygnięcie sądu odnoszące się do niego (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1966 r., II CR 387/66 OSNCP 1967, nr 7-8, poz. 133 i z dnia 4 września 1967 r., I PR 245/67, OSNCP 196, nr 4, poz. 70). W związku z tym, środek odwoławczy strony pozwanej

zaskarżającej oddalenie powództwa w stosunku do współpozwanego podlega jako niedopuszczalny odrzuceniu.

Z uwagi na to, że w tej sprawie powództwo w stosunku do współpozwanym PZU S.A. i spółki H. zostało oddalone, środek odwoławczy strony pozwanej S. S.A., której nie obejmuje rozstrzygnięcie zawarte w zapadłym wyroku częściowym podlega odrzuceniu, tym bardziej, że w zaistniałej sytuacji procesowej wyrok częściowy nie krzywdzi strony pozwanej S. S.A.

Pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) zachodzi wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest obiektywnie w sensie prawnym niekorzystne dla skarżącego, tj. gdy z punktu widzenia jego skutków związanych z prawomocnością materialną, skarżący nie uzyskał takiej ochrony prawnej, którą zamierzał osiągnąć przez procesowo odpowiednie zachowanie w postępowaniu poprzedzającym wydanie orzeczenia, a w razie jego braku zaskarżone orzeczenie *per se* wywołuje takie skutki. Pokrzywdzenie orzeczeniem jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia ( zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398<sup>14</sup> k.p.c. w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

aj

kc